



§ 22

Tilannekatsaus, Helsingin työllisyystilanne

HEL 2024-011076 T 14 05 00

Päätös

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsi tiedoksi tilannekatsauksen Helsingin työllisyystilanteesta syyskuussa 2024.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat työllisyysjohtaja Annukka Sorjonen ja johtava asiantuntija Timo Aulanko. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Annukka Sorjonen, Työllisyysjohtaja, puhelin: 09 310 84800
annukka.sorjonen(a)hel.fi
Timo Aulanko, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 34981
timo.aulanko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Työllisyystilanne Helsingissä on heikentynyt keväästä 2023 alkaen, jolloin helsinkiläisten työttömien työnhakijoiden määrä kääntyi kasvuun. Työllisyystilanteen heikkenemisen taustalla on heikko talouskehitys ja sen myötä merkittävästi vähentynyt työvoiman kysyntä.

Työ- ja elinkeinoministeriön toukokuussa 2024 julkaiseman lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteen mukaan työmarkkinatilanteen odotetaan pysyvän heikkona edelleen lähitulevaisuudessa. Työllisyysasteen enustetaan lähtevän takaisin nousuun vasta vuonna 2026, mutta jäävän silloinkin edelleen vuosien 2022–2023 tason alle.

Esittelijän perustelut

Työllisyystilanne yleisesti



Työllisyystilanne Helsingissä on heikentynyt keväästä 2023 alkaen, jolloin helsinkiläisten työttömien työnhakijoiden määrä kääntyi kasvuun. Työllisyystilanteen heikkenemisen taustalla on heikko talouskehitys ja sen myötä merkittävästi vähentynyt työvoiman kysyntä.

Helsingin työttömyysaste oli heinäkuussa 2024 12,5 %, mikä oli 0,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin samaan aikaan vuotta aiemmin. Helsingissä oli heinäkuussa yhteensä 44 754 työtöntä työnhakijaa. Koikaikaisesti lomautettuja helsinkiläisiä oli 2 078. Työttömien määrässä on huomioitava sille tyypillinen voimakas kausivaihtelu. Työttömien määrä on tyypillisesti vuoden korkeimmalla tasollaan heinäkuussa, johon muun muassa kesän alussa valmistuvista opiskelijoista. Samoin työvoiman kysyntä on pienimmillään yleensä kesäisin ja vuodenvaihteissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön toukokuussa 2024 julkaiseman lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteen mukaan työmarkkinatilanne heikkenee edelleen lähitulevaisuudessa. TEM:n ennusteen mukaan valtakunnallinen työllisyysaste heikkenee edelleen kuluvan ja myös ensi vuoden aikana. Työllisyysasteen ennustetaan lähtevän takaisin nousuun vasta vuonna 2026, mutta jäävän silloinkin edelleen vuosien 2022–2023 tason alle.

Ennusteen mukaan työllistymiset tapahtuvat jatkossa yhä useammin työvoiman ulkopuolelta olevista. Tällöin avoimet työpaikat täyttyvät työttömien sijaan esimerkiksi opiskelunsa päättäneillä tai perhevapaalta työelämään palaavilla. Kehitys nostaa työllisyyttä, mutta ei vähennä työttömyyttä samassa suhteessa. Lopputuloksena jo työttömänä olevien työttömyysjaksot pidentyvät ja jo nyt ongelmana oleva rakenneyöttömyys yleistyy.

Työvoiman kysyntä

Työvoiman kysyntä Helsingissä on vähentynyt selvästi yleisen taloustilanteen heikkenemisen myötä. Koronakriisin jälkeen avoimien työpaikkojen määrä kasvoi räjähdysmäisesti vuonna 2021. Alkuvuonna 2022 TE-toimistoon ilmoitettujen avointen työpaikkojen määrä olikin suurimmillaan koko mittaushistoriassa. Avoimien työpaikkojen määrä kääntyi kuitenkin nopeaan laskuun jo loppuvuonna 2022.

Helsingissä TE-toimistolle ilmoitettiin heinäkuun 2024 aikana yhteensä 5 461 avointa työpaikkaa, mikä on 58,3 % vähemmän kuin vuosi sitten. Kaksi vuotta aiemmin, heinäkuussa 2022, Helsingissä ilmoitettiin TE-toimistolle yli 25 000 avointa työpaikkaa. Pudotusta kahden vuoden aikaiseen tilanteeseen on täten yli 20 000 työpaikkaa. TEM:n tutkimusten perusteella noin puolet avoimista työpaikoista ilmoitetaan TE-toimistolle. Tilastokeskuksen avointen työpaikkojen tilasto on saatavilla



vain vuosineljänneksittäin ja vain Uudenmaan tasolla. Tilaston perusteella avointen työpaikkojen määrä laski Uudellamaalla vuoden 2024 ensimmäisellä vuosineljänneksellä 31,9 % edellisvuodesta.

Työvoiman kysynnän vähentyminen on nähtävissä myös yrityskyselyissä. Osaavan työvoiman puute on edelleen merkittävä ongelma työnantajille, mutta sen merkitys on vähentynyt yleisen taloustilanteen heikentyessä. Tilastokeskuksen Avointen työpaikkojen tutkimuksen perusteella rekrytoivien toimipaikkojen kokemat rekrytointiongelmien ovat edelleen verrattain korkealla tasolla, mutta rekrytointiongelmien yleisyys on viimeisen vuoden aikana vähentynyt selvästi.

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan Uudenmaan yritysten yleisimpänä kasvun esteenä on riittämätön kysyntä. Viime vuosina yritysten yleisimpänä kasvun esteenä on usein ollut ammattityövoiman puute, mutta riittämätön kysyntä ohitti sen suhdannebarometrin kyselyssä loppuvuodesta 2022.

Suomen Yrittäjien, Finnveran ja työ- ja elinkeinoministeriön helmikuussa 2024 julkaiseman Pk-yritysbarometrin mukaan 54 % Helsingin yrittäjien jäsenyrityksistä ilmoitti, että yritys saa riittävästi osaavaa työvoimaa (valtakunnallisesti 46 %). Helsingissä 34 % vastaajista ilmoitti, että työvoiman saatavuus rajoittaa jossain määrin yrityksen kasvua (valtakunnallisesti 41 %) ja 12 % mukaan työvoiman saatavuus on yrityksen kasvun merkittävä este (valtakunnallisesti 13 %).

Työllisyyspalvelut edistää työvoiman saatavuutta asiakaslähtöisellä palvelulla ja tiiviillä yhteistyöllä työntekijöitä etsivien työnantajien kanssa. Uudenmaan TE-toimisto tarjoaa työnantajille neuvontapalveluita, vastaanotetaan työpaikkailmoituksia ja rekrytointitoimeksiantoja sekä toteutetaan muutosturvan tehtävää. Työnantajapalveluita tehdään vuoden 2025 alusta pääkaupunkiseudun laajuisesti yhdessä Espoon ja Vantaan kanssa, mikä helpottaa osaavan työntekijän löytämistä ja edistää kohtaannon parantumista. Yhteistyö ja palveluiden tarjoamisen yhteensovittaminen elinkeino-osaston yrityspalveluiden, yritysneuvonnan ja liiketoiminnan kehittämisspalveluiden kanssa on ehdottoman tärkeää.

Työttömyyden kehitys

Työttömyys on lisääntynyt Helsingissä hieman valtakunnallista keskiarvoa vähemmän. Valtakunnallisesti työttömiä työnhakijoita oli heinäkuussa 2024 yhteensä 305 992, mikä oli 9,8 % edellisvuotta enemmän. Helsingissä työttömiä työnhakijoita oli 8,2 % viime vuotta enemmän. Kuutoskaupungeista työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut eniten Tampereella (19,5 %), Vantaalla (17,8 %) ja Espoossa (17,1 %). Työttömyys on lisääntynyt vähiten Oulussa (6,2 %) ja Helsingin jälkeen Turussa (11,4 %).



Yksi keskeisistä työttömyyden rakenteen ongelmista Helsingissä on pitkäaikaistyöttömien suuri määrä. Helsinkiläisistä työttömistä työnhakijoista yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli heinäkuussa 17 275. Pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus kaikista työttömistä (39 %) on Helsingissä korkea verrattuna muuhun maahan (valtakunnallinen keskiarvo 32 %).

Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna pitkäaikaistyöttömyyden trendi on ollut nouseva, mikä johtaa työttömyysrakenteen vaikeutumiseen. Finanssikriisin, eurokriisin ja pandemia-ajan jälkeen pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus kaikista työttömistä on pysynyt korkeammalla tasolla kuin ennen kutakin laskusuhdannetta. Jokaisen laskusuhdanteen jälkeen työmarkkinat vaikuttavat karkaavan kauemmas yhä suuremmalta osalta helsinkiläisistä.

Vaikeutuvalla työttömyyden rakenteella on välittömiä vaikutuksia Helsingin kuntatalouteen. Helsingin rahoitusvastuu työmarkkinatuen kuntaosuudesta ennustetaan olevan noin 90 M € vuonna 2024. Tämä on 0,9 M € enemmän kuin edellisvuonna.

Kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee vuoden 2025 alusta työllisyyspalveluiden siirtyessä kuntien vastuulle. Kunnat maksavat työmarkkinatuen lisäksi jatkossa samanlaisen osuuden myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan työttömyysetuuksien rahoituksesta. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti kunnan rahoitusvastuu alkaa nykyistä aiemmin ja kasvaa portaittain työttömyyden pitkittyessä. Työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei pysäytä kunnan maksuvastuuta. Työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto toteutetaan kunta–valtio-suhteessa kustannusneutraalisti, mutta työttömyysjaksojen pitkittyminen lisää Helsingin kustannuksia työttömyysetuuksien rahoituksessa mahdollisesti jo vuonna 2025. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan Helsingin maksuvastuu laajentuneen työttömyysetuuksien rahoitusvastuiden myötä olisi 106 M € vuonna 2025.

Kuluvan vuoden aikana työttömyys Helsingissä on lisääntynyt suhteellisesti eniten nuorten, miesten, korkea-asteen suorittaneiden ja ulkomaalaisten keskuudessa.

Työllisyyspalveluiden toiminnassa rakennetaan vahvempaa tietopohjaa työmarkkinatilanteessa ja työttömien rakenteessa tapahtuvien muutosten ennakoinnista. Työllisyyspalveluiden toimintaa suunnataan tarpeellisesti ja ennakoitua sekä tietopohjaa hyödynnetään työllisyyspalveluiden toiminnan dynaamiseen ohjaamiseen kulloisenkin asiakastarpeen mukaan. Esimerkiksi rakennusalan suhdannemuutokseen reagoitiin kohdentamalla resurssia, työllistämisen ohjausta ja palvelua raken-



nusalan ammattilaisille sekä yhdessä alan toimijoiden kanssa perustetulla verkostolla.

Ikäryhmittäin työttömyys on kasvanut eniten alle 25-vuotiaiden keskuudessa. Alle 25-vuotiaita helsinkiläisiä oli työttömänä työnhakijana 3 683 heinäkuussa 2024, mikä oli 14,8 % edellisvuotta enemmän. Vaikka työttömyys on kasvanut kaikissa ikäryhmissä, oli kasvu vähäisintä yli 50-vuotiaiden keskuudessa (4,9 %).

Työttömien miesten lukumäärä oli 23 937, ollen 9,6 % viime vuotta enemmän. Naisten työttömyyden kasvu on ollut alhaisempaa. Työttömiä naisia oli Helsingissä 20 817, mikä oli 6,6 % viime vuotta enemmän.

Työttömyys on huomattavasti yleisempää matalammin koulutetuilla kuin korkea-asteen suorittaneilla. Viimeisen vuoden aikana korkea-asteen suorittaneiden työttömyys on kuitenkin lisääntynyt selkeästi muita koulutusasteita enemmän. Korkea-asteen suorittaneiden työttömien työnhakijoiden määrä oli heinäkuussa 2024 15 078, mikä on 11,8 % edellisvuotta enemmän. Perusasteen suorittaneiden sekä kokonaan ilman koulutustietoa olevien työttömien määrä oli 13 048, mikä on 6,6 % edellisvuotta enemmän.

Perusasteen varassa olevilla myös riski työttömyyden pitkittymiseen on selvästi keskiarvoa korkeampi. Työllisyyspalveluissa tehdään aktiivista yhteistyötä työnantajien kanssa, jotta jo töissä olevat perusasteen varassa olevat saadaan pidettyä työssään, ja että heillä on mahdollisuus täydentää osaamistaan esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen avulla. Työnantajayhteistyön tavoitteena on myös tunnistaa työnantajilta sellaisia osaamistarpeita, joita varten työttömien osaamista on mahdollista nostaa tai päivittää esimerkiksi työnantajien kanssa yhdessä räätälöidyillä lyhytkoulutuksilla.

Ulkomaalaisia työttömiä Helsingissä oli heinäkuussa 2024 yhteensä 10 118, mikä oli 13,8 % viime vuotta enemmän. Yleisimmät kansalaisuudet työttömien keskuudessa olivat Viro, Irak ja Venäjä. Viime vuosien aikana työttömien määrä on kasvanut eniten Ukrainan kansalaisten osalta. Myös vieraskielisten työttömien määrä on lisääntynyt kokonaisyöttömyyttä voimakkaammin. Vieraskielisiä työttömiä oli heinäkuussa 2024 yhteensä 15 074, eli 12,0 % viime vuotta enemmän.

Helsingin työllisyystilanteessa on huomattavia alueellisia eroja. Työttömyysasteet vaihtelivat vuonna 2022 suurpiiritasolla Eteläisen suurpiirin 6,4 prosentin ja Itäisen suurpiirin 15,3 prosentin välillä. Samoin erot työllisyysasteessa ovat merkittäviä alueiden välillä. Eteläisen suurpiirin työllisyysaste oli 76,3 %, kun Itäisen suurpiirin työllisyysaste oli 63,8 %.



Työllisyyspalveluissa on huomioitu alueellisia eroja Helsingin sisällä muun muassa Itäkeskuksen toimipisteen laajalla toiminnalla.

Toimialoittainen tarkastelu

Kaupunkitietoyksikön marraskuussa 2023 julkaiseman, yritysten toimialarakennetta pääkaupunkiseudulla tarkastelleen selvityksen mukaan henkilöstömäärältään suurin toimiala Helsingissä on hallinto- ja tukipalvelutoiminta, jonka parissa työskenteli reilut 44 000 henkeä vuonna 2021. Toimialan alle kuuluu muun muassa työllistämistoiminta (noin 23 000 henkeä), johon lukeutuvat Helsingissä melko yleisesti hyödynnetyt henkilöstövuokrausfirmat.

Noin 40 000 henkeä vuonna 2021 työllistänyt informaation ja viestinnän toimiala on merkittävä Helsingille, sillä suuren työllisyyden lisäksi alalla on mittava liikevaihto. Informaatio ja viestintä on yksi keskeisistä toimialoista voimakkaasti viime vuosina kasvaneen palvelusektorin sisällä.

Yritysten lukumäärän perusteella suurin toimiala – ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta – on henkilöstömäärin tarkasteltuna Helsingin kolmanneksi suurin. Toimialalla työskenteli vuonna 2021 reilut 32 000 henkeä.

Ennen Helsingin suurimpana työnantajasektorina toimineen tukku- ja vähittäiskaupan taloudellinen merkitys on vuosi vuodelta vähentynyt, sillä toimialalta on hävinnyt kahdeksassa vuodessa yli 12 000 työntekijää. Ala työllisti 28 000 ihmistä vuonna 2021.

Helsingissä sijaitsevia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin vuoden TE-toimistoon 2024 toisella vuosineljänneksellä eniten hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijöiden, teollisuuden ja rakentamisen avustavien työntekijöiden, rakennustyöntekijöiden, palvelutyöntekijöiden sekä opettajien osalta. Rakennusalan avoimien työpaikkojen määrä on laskenut noin 70 % vuoden 2022 tasosta, mutta lukumääräisesti rakennusalan avoimia työpaikkoja ilmoitetaan edelleen avoimeksi paljon suhteessa muihin ammatteihin.

Työvoiman kysyntä on vähentynyt kahden vuoden takaisesta kaikilla ammattialoilla. Lasku on ollut vähäisintä opettajien, terveydenhuollon erityisasiantuntijoiden sekä lainopillisten, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijoiden ammattinimikkeissä.

Ammattialoittain tarkasteltuna eniten helsinkiläisiä työttömiä kuuluu ryhmään, joilla ei ole joko ole ammattia tai heidän ammattinsa ei ole tiedossa. Ryhmä koostuu suurilta osin matalan koulutusasteen omaavista asiakkaista ja nuorista. Näillä asiakkailla ei yleensä ole ammattiin



ohjaavaa koulutusta tai heidän osaamisensa aiemmasta ammatistaan ei voida enää katsoa olevan työnantajien tarpeita täyttävää. Ilman ammattia olevia työttömiä oli 11 518, mikä on 26 % kaikista helsinkiläisistä työttömistä. Suurimmat tiedossa olevat työttömien työnhakijoiden ammattiryhmät ovat lainopilliset, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijat (2 829 työtöntä työnhakijaa), palveluntyöntekijät (2 330), hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät (2 155) sekä rakennustyöntekijät (2 081). Kysytyimpien ammattien sekä yleisimpien työttömien ammattinimikkeiden tarkastelun perusteella Helsingissä vallitsee selkeä kohtaanto-ongelma.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää työllisyydenhoidon periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista.

Elinkeinojaoston kokouksessa asiaa esittelee työllisyysjohtaja Annukka Sorjonen.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Annukka Sorjonen, Työllisyysjohtaja, puhelin: 09 310 84800
annukka.sorjonen(a)hel.fi
Timo Aulanko, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 34981
timo.aulanko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano